

PRAKSISOVERSIGT · FAMILIERET

Praksisoversigt over tvangsanbringelse af børn

Anbringelse uden samtykke, permanent anbringelse og tvangsadoption efter barnets lov

Version 2 Opdateret 16. jul. 2026 35 afgørelser · 1998-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Tvangsanbringelse er et af velfærdssamfundets mest indgribende forvaltningsindgreb: staten fjerner et barn fra hjemmet mod forældremyndighedsindehaverens vilje. Retsgrundlaget er siden 1. januar 2024 barnets lov, hvis § 47 viderefører servicelovens § 58 med kravet om »åbenbar risiko« for, at barnets sundhed eller udvikling lider alvorlig skade, mens tvangsadoption reguleres af adoptionslovens § 9. Praksis fra Ankestyrelsen, landsretterne og Højesteret viser to gennemgående mønstre: de materielle kriterier fortolkes forholdsvist rummeligt og fremadrettet, mens de formelle krav – kvalificeret flertal, indstillingens indhold, inddragelse af barnet og psykologfaglig dokumentation – håndhæves som garantiforskrifter, hvis tilsidesættelse ofte fører til ugyldighed. Oversigten dækker anbringelse uden samtykke, foreløbige afgørelser, genbehandlingsfrister, permanent anbringelse, tvangsadoption og domstolsprøvelse.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Anbringelse uden samtykke kræver »åbenbar risiko« for alvorlig skade på barnets sundhed eller udvikling – men det er efter forarbejderne ikke en betingelse, at der allerede er indtruffet en skade; indgreb kan ske forebyggende.
- 02** De fire anbringelsesgrunde i barnets lov § 47, stk. 1, nr. 1-4, giver ikke i sig selv anbringelsesgrundlag – de skal føre til åbenbar risiko for alvorlig skade, og problemerne må ikke kunne løses i hjemmet.
- 03** En diagnose eller specifikke problemer hos forældremyndighedsindehaveren kan aldrig i sig selv begrunde anbringelse; det afgørende er lidelsens konkrete indflydelse på det enkelte barn.
- 04** Anbringelse er efter forarbejderne udtrykkeligt ikke »sidste udvej« – kommunen behøver ikke først at have afprøvet alternative indsatser, navnlig ikke ved massivt omsorgssvigt over for helt små børn.
- 05** Vold begået af andre end forældremyndighedsindehaveren falder uden for voldsbestemmelsen i § 47, stk. 1, nr. 2, men udgør omsorgssvigt efter nr. 1, hvis forælderen ikke har søgt at beskytte barnet (Ankestyrelsen C-56-06, nu kodificeret i forarbejderne).
- 06** Afgørelser om anbringelse, genbehandling og permanent anbringelse kræver kvalificeret flertal – mindst 4 af børne- og ungeudvalgets 5 medlemmer; opnås flertallet ikke for en fravigelse, gælder hovedreglen (Ankestyrelsen 13-25).

- 07** Kommunens indstilling er en garantiforskrift: det er ikke tilstrækkeligt, at oplysningerne kan findes spredt i sagens bilag – de skal være samlet og vurderet i selve indstillingen.
- 08** Ved anbringelse af et ufødt barn stilles særligt høje krav, fordi afgørelsen træffes på et ufuldstændigt oplyst grundlag; manglende redegørelse for kompenserende støtte medfører ugyldighed (Ankestyrelsen 10-24).
- 09** Forældrekompetenceundersøgelsen skal i sin helhed udføres af den samme kvalificerede psykolog – det er ikke nok, at en autoriseret psykolog underskriver eller udfører delelementer (Ankestyrelsen 16-22).
- 10** Fra 1. januar 2026 er kravet i barnets lov §§ 22 og 67 skærpet fra »autoriseret psykolog« til »psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog)« ved lov nr. 716 af 20. juni 2025.
- 11** Inddragelse af barnet efter barnets lov § 5, stk. 3, er en garantiforskrift; fravigelse kræver et »helt særligt tilfælde«, og barnets holdning skal da tilvejebringes på anden vis (Ankestyrelsen 9-25 og 22-25).
- 12** Genbehandlingsfristen er som hovedregel 1 år ved ny anbringelse og 2 år ved fortsat anbringelse; for ufødte børn og børn under 1 år kan den maksimalt forlænges til 3 år.
- 13** Permanent anbringelse efter § 67 forudsætter mindst 3 års anbringelse og hviler alene på tilknytningen til anbringelsesstedet – det er udtrykkeligt ikke et krav, at anbringelsesgrundlaget fortsat består.
- 14** Tvangsadoption kræver høj grad af sandsynlighed for, at forældrene varigt – også med støtteforanstaltninger – vil være ude af stand til at varetage omsorgen (U.2021.4867H).
- 15** At et barn har samvær med sine forældre hindrer ikke adoption, hvis relationen ikke er »nær og stabil«, og barnet er væsentligt tættere knyttet til plejefamilien.
- 16** Tvangsadoption er kun forenelig med EMRK art. 8, hvis der foreligger helt særlige omstændigheder og tungtvejende hensyn til barnets bedste – kontinuitet og stabilitet skal veje tungere end det biologiske familieliv.
- 17** En foreløbig formandsafgørelse skal forelægges børne- og ungeudvalget senest 7 dage efter iværksættelsen; underkendes den, bortfalder anbringelsen med tilbagevirkende kraft (Ankestyrelsen 84-14).
- 18** Ankestyrelsens afgørelser om børne- og ungeudvalgets beslutninger kan kræves forelagt for retten inden 4 uger efter barnets lov § 147, jf. retsplejelovens kapitel 43 a.

§ 1 Fra bistanndslovens tvangsregler til barnets lov § 47

Tvangsanbringelse af børn har været reguleret i tre generationer af sociallovgivning: bistanndsloven, serviceloven § 58 og – siden 1. januar 2024 – [barnets lov § 47](#). Den nuværende bestemmelse er efter forarbejderne "en videreførelse af § 58, stk. 1, 1. pkt., i serviceloven, med alene redaktionelle ændringer". Det betyder, at praksis efter servicelovens § 58 – og dermed også ældre principmeddelelser fra Ankestyrelsen – fortsat er retskildemæssigt relevant.

De centrale retssikkerhedsgarantier, der i dag findes i barnets lov, blev grundlagt ved revisionen af bistanndsloven i 1982. Som [Betænkning nr. 1212/1990 om de retlige rammer for indsatsen over for børn og unge](#), s. 25 beskriver det, blev der dengang indført gratis advokatbistand, en strømlinet procedure for foreløbige anbringelser og en generel revisionsbestemmelse, hvorefter opretholdelse af tvangsanbringelser ud over ét år forudsatte fornyet behandling med tiltrædelse af en dommer. Kravet om kvalificeret flertal ved afbrydelse af kontakten kom til i 1984.

Betænkningen dokumenterer også den kritik, der drev reformen. Den beskriver, hvordan kritikken "navnlig vedrørende iværksættelse af tvangsmæssige foranstaltninger for børn og unge" både angik "de materielle kriterier ... som procedurereglerne", og at kritikken "ikke [er] forstummet efter lovændringen i 1982" (s. 56). Et særligt tema var den såkaldte "gråzone", hvor forældrenes tilslutning ikke udgjorde et reelt samtykke – et problem, Ankestyrelsen fortsat behandler, jf. principmeddelelse [26-23](#).

Det begreb, der bærer hele området, er **kontinuitet**. Betænkningen definerer det således:

Kontinuitet betyder "uafbrudt sammenhæng", og begrebet henviser til et vilkår, der må anses for at være af fundamental betydning for personlighedsudviklingen, uanset hvilken teori om udvikling man i øvrigt støtter sig til. Kontinuitet har en ydre, vilkårsbestemt side og en indre, udviklingspsykologisk side.

Dette kontinuitetshensyn er i dag udmøntet dels i reglerne om permanent anbringelse ([§ 67](#)), dels i tvangsadoptionsreglerne – og det er præcis den formulering, domstolene bruger, når de begrundet tvangsadoption med "hensynet til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst".

LOV

[Barnets lov § 47, stk. 1](#)[Barnets lov § 67](#)PRAKSIS [Ankestyrelsen](#) · Krav til informeret samtykke ved frivillig anbringelse af børn og unge

01.01.2023

§ 2 »Åbenbar risiko for alvorlig skade« – kernekriteriet i § 47, stk. 1

Efter [barnets lov § 47, stk. 1](#) kan børne- og ungeudvalget uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge over 15 år træffe afgørelse om anbringelse, "når der er en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade" på grund af et af fire opregnede forhold.

Forarbejderne til barnets lov er utvetydige om, hvad der er det bærende kriterium:

Det centrale kriterium for at kunne gennemføre en anbringelse tvangsmæssigt vil være, at der foreligger åbenbar risiko for alvorlig skade på barnets eller den unges sundhed eller udvikling.

Afgørende for forståelsen er, at kriteriet er **fremadrettet og forebyggende** – ikke bagudrettet konstaterende:

Behovet for at beskytte børn tilsiger, at der bør være mulighed for at gribe ind inden det tidspunkt, hvor barnet eller den unge er skadet i en grad, der gør det meget vanskeligt at hjælpe. Det vil således ikke være en betingelse for tvangsmæssig anbringelse, at der kan konstateres en allerede indtruffet alvorlig skade.

"Sundhed" skal efter forarbejderne forstås bredt som "barnets eller den unges almentilstand, hvori der indgår ikke blot helbredsmæssige forhold, men også andre forhold af betydning for barnets eller den unges trivsel". Både den øjeblikkelige tilstand og de fremtidige opvækstbetingelser indgår.

En central afgrænsning er, at **forældrenes forhold aldrig i sig selv er nok**:

Det vil f.eks. betyde, at en bestemt diagnose eller specifikke problemer hos forældremyndighedsindehaveren ikke i sig selv vil kunne begrunde en tvangsmæssig anbringelse. Det afgørende vil altid være, hvilken indflydelse en eventuel lidelse hos forældremyndighedsindehaveren har på det enkelte barns eller unges sundhed eller udvikling.

Forarbejderne nævner dog udtrykkeligt, at en åbenbar risiko "efter omstændighederne [vil] kunne foreligge, hvis det – på grund af forældremyndighedsindehaverens adfærd over for ældre søskende til barnet – kan fastslås, at denne er helt ude af stand til at tage vare på barnet". Søskendeperspektivet er i øvrigt indarbejdet i § 51, stk. 3, hvorefter en indstilling begrundet i omsorgssvigt, vold eller overgreb skal indeholde en begrundelse for, hvorfor søskende under 15 år ikke anbringes.

Socialministeriets [Delvejledning 4 af 6 til barnets lov, pkt. 82](#) opsummerer den samlede ramme:

En anbringelse uden samtykke er en indgribende afgørelse, hvilket indebærer, at der vil blive stillet meget store krav til grundlaget for afgørelsen, og det skal sikres, at Danmarks forpligtelser i forhold til barnets bedste og retten til familieliv efter FN's konvention om barnets rettigheder og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention overholdes.

LOV

Barnets lov § 47, stk. 1

Barnets lov § 51, stk. 3

§ 3 De fire anbringelsesgrunde i § 47, stk. 1, nr. 1-4

Barnets lov § 47, stk. 1, nr. 1-4 opregner de forhold, der kan udløse en åbenbar risiko:

Nr.	Anbringelsesgrund	Retter sig mod
1	Utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet	Forælderen
2	Overgreb, som barnet har været udsat for	Forælderen (voldsudøveren)
3	Misbrugsproblemer, kriminell adfærd eller andre svære sociale vanskeligheder	Barnet
4	Andre adfærds- eller tilpasningsproblemer	Barnet

Det afgørende – og det mest oversete i praksis – er, at opregningen **ikke** er selvstændige anbringelsesgrunde:

Forholdene, der er opregnet i nr. 1-4, vil ikke i sig selv give grundlag for en beslutning om tvangsmæssige foranstaltninger. Kun når de forhold, der er nævnt i nr. 1-4, vil føre til åbenbar risiko for alvorlig skade på barnets eller den unges sundhed eller udvikling, og når problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet, vil betingelserne for tvangsmæssig anbringelse være opfyldt.

Opregningen har derimod en **begrundelsesfunktion**. Forarbejderne fastslår, at den indebærer, "at de besluttende myndigheder udtrykkeligt vil skulle angive, hvad årsagen er til, at det vurderes, at der foreligger åbenbar risiko", og at afgørelsen "vil skulle udførligt begrundes efter forholdene i de foreslåede bestemmelser i § 47, stk. 1".

Efter **nr. 1** kan årsagen til den utilstrækkelige omsorg være "manglende personlige ressourcer hos forælderen som følge af for eksempel dårlig begavelse, forstyrrelser i personligheden eller andre psykiske lidelser samt eksempelvis alkohol- eller stofmisbrug", eller manglende evne til at "stimulere barnet, skabe ro og tryghed eller sikre stabile og forudsigelige ydre rammer". Manglende skolegang nævnes som et selvstændigt eksempel. Også "manglende samarbejdsvilje" og negativ indstilling til at modtage hjælp kan indgå.

En vigtig moderne nuance i forarbejderne til nr. 3 og 4 er advarslen mod at fejltolke funktionsnedsættelser som omsorgssvigt. Lovgiver understreger, at bekymringstegn som "skolevægning, social isolation eller udadreagerende adfærd" kan være tegn på en psykisk funktionsnedsættelse hos barnet, og at kommunen da "bør være særligt opmærksom på, om anbringelse uden samtykke er den rette løsning, eller om vanskelighederne kan afhjælpes med støttende indsatser". Anvendelsen af nr. 4 "må ikke blive et 'stempel' af barnet eller den unge", og spørgsmålet skal altid vurderes på ny ved genbehandling.

Omvendt kan nr. 4 stå alene. Ankestyrelsen tiltrådte i [170-09](#) anbringelse af en 17-årig dreng med misbrug og kriminel løbebane, hvor barnet var "stærkt behandlingskrævende", og hvor der var væsentlig risiko for skade på sundhed og udvikling ved hjemgivelse. Forarbejderne nævner tilsvarende eksemplet med en ung over 15 år, der "ikke selv erkender, at han/hun har følelsesmæssige vanskeligheder".

Endelig gælder en tærskel: der "vil skulle være tale om problemer af en vis størrelse og alvor". Er der "alene tale om en kortvarig krise" – forarbejderne nævner et større barn, der reagerer på forældrenes skilsmisse – er kriteriet ikke opfyldt.

LOV

[Barnets lov § 47, stk. 1](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Anbringelse uden samtykke: Behov for fastholdelse i behandling trods borgerens samtykke

01.01.2009

§ 4 Vold og overgreb – grænsen mellem voldsbestemmelsen i nr. 2 og omsorgssvigt efter nr. 1

En af de mest praktisk betydningsfulde afgrænsninger i tvangsanbringelsesretten er, hvem der har udøvet volden. Ankestyrelsen fastlagde princippet i [C-56-06](#), hvor fire søskende var anbragt, efter at moderens samlever gentagne gange havde udøvet vold mod dem. Børn og unge-udvalget havde henvist både til omsorgsbestemmelsen og til voldsbestemmelsen. Ankestyrelsen stadfæstede anbringelsen, men **ændrede retsgrundlaget** og fravalgte voldsbestemmelsen:

Bestemmelsen om anbringelse på grund af vold eller andre alvorlige overgreb kan kun anvendes, hvis volden eller overgrebet er udøvet af den, der har forældremyndigheden over barnet eller den unge. Hvis andre udsatte barnet eller den unge for overgreb, betragtedes det som utilstrækkelig omsorg fra indehaveren af forældremyndigheden, hvis denne ikke havde søgt at beskytte barnet eller den unge.

Anbringelsen blev derfor begrundet i moderens manglende beskyttelse af børnene – altså omsorgssvigt – og ikke i selve volden.

Dette princip er nu **kodificeret i forarbejderne til § 47, stk. 1, nr. 1**, hvor lovgiver skriver:

Hvis en samlever til forældremyndighedsindehaver eller andre udsætter barnet for overgreb, vil dette være at betragte som utilstrækkelig omsorg fra forældremyndighedsindehavers side, hvis denne ikke har søgt at beskytte barnet.

Forarbejderne til **nr. 2** indeholder desuden en vigtig bevisregel:

Hvis forældremyndighedsindehaver imidlertid ikke er dømt for volden eller overgrebet eller ikke selv erkender at have begået det, vil en formodning om vold eller overgreb mod barnet eller den unge som udgangspunkt ikke i sig selv være grundlag for en anbringelse.

I så fald skal myndighederne undersøge, om **andre** forhold kan bære anbringelsen – fx at barnet har overværet vold, at der er begået vold mod søskende, eller at barnet er blevet udsat for vold af andre, uden at forældremyndighedsindehaveren har grebet ind. Og afgørende: sagen må ikke bare henlægges:

Hvis forældremyndighedsindehaver frifindes for vold eller overgreb eller venter på dom, må sagen ikke henlægges. Her må barnets eller den unges tegn på trivsel eller mistrivsel være udgangspunktet for, hvilken indsats der vil skulle ske.

En strafferetlig frifindelse er altså ikke bindende for den socialretlige vurdering – de to spor har forskellige beviskrav og forskellige formål.

LOV

Barnets lov § 47, stk. 1

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Anbringelse uden samtykke: Vold begået af andre end forældremyndighedsindehaveren er omsorgssvigt, ikke voldsparagraffen

01.01.2006

§ 5 Kravet om, at problemerne ikke kan løses i hjemmet – hvorfor anbringelse ikke er »sidste udvej«

Efter **barnets lov § 47, stk. 2** kan afgørelse kun træffes, "når der er begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet" efter gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse. Afgørelsen skal desuden angive formålet med anbringelsen og den forventede varighed – et krav, der med barnets lov flyttede fra handleplanen til selve afgørelsen.

Dette kriterium læses ofte som et proportionalitetskrav om, at mindre indgribende midler skal være udtømt først. Forarbejderne afviser den læsning udtrykkeligt:

En begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet, vil betyde, at det ikke er en betingelse for at iværksætte en anbringelse, at kommunalbestyrelsen først har afprøvet alternative indsatser. Dette vil især have betydning i sager med massiv omsorgssvigt over for helt små børn.

Og direkte:

En anbringelse vil således ikke være sidste udvej og et tiltag, der først tages i brug, når alle andre muligheder er udtømte.

Forarbejderne nævner som eksempel, at formodningen kan foreligge, hvis barnet har søskende, som det har været nødvendigt at anbringe uden samtykke, og hvor det "ud fra de foreliggende oplysninger om [forældrenes] aktuelle situation må forudses, at støttende indsatser i hjemmet ikke vil være tilstrækkelige".

Der består dog en spænding mellem denne materielle rummelighed og de **formelle** krav. Selv om kommunen ikke behøver at have *afprøvet* alternative indsatser, skal den efter [§ 51, stk. 1, nr. 2](#) og Ankestyrelsens praksis udtrykkeligt *redegøre for*, hvilke støttende indsatser der har været overvejet, og hvorfor de ikke er tilstrækkelige. Se hertil principmeddelelse [10-24](#), hvor netop denne mangel gjorde afgørelsen ugyldig. Sondringen er central: **kravet er dokumentation af overvejelsen, ikke afprøvning af indsatsen.**

Forarbejderne fremhæver desuden, at hvis forældrene har funktionsnedsættelser, "bør det indgå i overvejelserne, om forældrene modtager den støtte og kompensation, som deres funktionsnedsættelse giver anledning til, herunder i forhold til forældrerollen".

LOV

Barnets lov § 47, stk. 2

Barnets lov § 51, stk. 1

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Særligt høje krav til kommunens indstilling ved anbringelse uden samtykke af ufødt barn umiddelbart efter fødslen (Garantiforskrift) 01.01.2024

§ 6 Tvangsanbringelse trods samtykke og anbringelse af den unge over 15 år mod forældrenes vilje

To bestemmelser bryder det enkle skel mellem frivillighed og tvang.

Anbringelse uden samtykke trods samtykke. Efter [§ 47, stk. 3](#) kan børne- og ungeudvalget træffe afgørelse efter stk. 1, "selv om forældremyndighedsindehaveren og den unge giver samtykke til anbringelse efter [§ 46, stk. 1](#), når hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler for det". [Delvejledning 4, pkt. 53](#) forklarer hvorfor: bestemmelsen bruges, hvor "det kan frygtes, at barnet eller den unge vil blive krævet hjemgivet umiddelbart efter, at anbringelsen har fundet sted, selv om der er behov for en længerevarende indsats", eller hvor der "kan herske tvivl om, hvorvidt samtykket er alvorlig ment".

Ankestyrelsen anvendte forgængerbestemmelsen i [170-09](#), hvor både forældre og en 17-årig dreng samtykkede til fortsat anbringelse. Ankestyrelsen fandt alligevel, at afgørende hensyn talte for tvang:

Årsagen var, at der skulle være sikkerhed for, hvor han skulle bo, og at han var sikret en længerevarende behandling i professionelle rammer.

Drengen havde under tidligere frivillige anbringelser forsøgt at opnå øget frihed for at opsøge sit kriminelle miljø. Retsvirkningen er væsentlig: barnet kan ikke kræves hjemgivet efter [§ 102](#), og sagen skal forelægges børne- og ungeudvalget, hvis kommunen ikke kan imødekomme en hjemgivelsesbegæring.

Den unge over 15 år. Efter [§ 47, stk. 4](#) kan udvalget anbringe en ung over 15 år, "uanset at betingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt", hvis den unge samtykker, og forældremyndighedsindehaveren ikke vil. Kriteriet er da det lempeligere krav om "væsentlig betydning for den unges særlige behov" – samme kriterium som ved frivillig

anbringelse efter § 46. Forarbejderne understreger, at bestemmelsen ikke har til formål "at løse de almindelige generationskonflikter, der kan opstå, når unge gradvis frigør sig fra forældrene", men at der findes tilfælde, "hvor problemerne i hjemmet er af en sådan karakter, at forældrene ikke bør kunne hindre iværksættelsen af en i øvrigt velbegrundet foranstaltning, som den unge selv ønsker iværksat". Da beslutningen er tvangsmæssig over for forældrene, gælder alle procedurereglerne.

Lovgiver indskærper dog en modererende opmærksomhed: kommunen "bør have særlig opmærksomhed på, om den unges samtykke og tilkendegivelse af ønske om anbringelse kan have udspring i eller være påvirket af den unges psykiske funktionsevne".

Grænsen til frivillighed. Hvor samtykket ikke er reelt, er den frivillige anbringelse ugyldig. Ankestyrelsen fastslog i 26-23, at samtykke skal være tydeligt, ubetinget og omfatte formålet i handleplanen:

Vi vurderer, at kommunen ikke har godtgjort, at der foreligger et tydeligt og ubetinget informeret samtykke fra jer til anbringelsen af xx.

Forældrene havde alene samtykket for at undgå udvalgsbehandling. Konsekvensen er, at sagen skal forelægges børne- og ungeudvalget efter § 47 – det er netop den "gråzone" af "frivillig tvang", som [Betænkning nr. 1212/1990, s. 56](#) advarede imod.

LOV	Barnets lov § 46, stk. 1	Barnets lov § 47, stk. 3, 4	Barnets lov § 102	
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Krav til informeret samtykke ved frivillig anbringelse af børn og unge			01.01.2023
	Ankestyrelsen · Anbringelse uden samtykke: Behov for fastholdelse i behandling trods borgerens samtykke			01.01.2009

§ 7 Børne- og ungeudvalgets kvalificerede flertal – mindst 4 ud af 5

[Barnets lov § 142, stk. 4](#) er tvangsanbringelsesrettens vigtigste kompetenceregulering:

Mindst 4 ud af børne- og ungeudvalgets 5 medlemmer skal stemme for vedtagelse af en afgørelse efter §§ 23, 40, 47, 49 og 50, § 61, stk. 1, § 62, stk. 1, § 63, stk. 1 og 2, § 67, § 98, stk. 4, § 105 og § 143, stk. 4 ...

Kravet gælder altså anbringelse (§ 47), anbringelse af ufødt barn (§ 49), genbehandling (§ 50), permanent anbringelse (§ 67), ændring af anbringelsessted (§ 98, stk. 4), afbrydelse af samvær (§ 105) og godkendelse af foreløbige afgørelser (§ 143, stk. 4). Kun afgørelser om flytning eller hjemtagelse efter § 42, stk. 4, træffes ved almindelig stemmeflerhed.

Ankestyrelsen har i principmeddelelse 13-25 præciseret flertalskravets rækkevidde ved genbehandlingsfrister:

Udvalget kan kun træffe afgørelse om at fravige hovedreglen for fastsættelse af en genbehandlingsfrist på henholdsvis 1 og 2 år, hvis der er kvalificeret flertal for fastsættelse af den konkrete frist. Hvis der ikke kan opnås kvalificeret flertal, skal udvalget træffe afgørelse efter hovedreglen på henholdsvis 1 og 2 år.

De to konkrete sager illustrerer mekanikken skarpt:

Sag	Hovedregel	Stemmefordeling	B&U's afgørelse	Ankestyrelsens resultat

1 (15-årig)	2 år	3 for hovedreglen, 2 for 1 år	1 år (mindretallets forslag)	Ændret til 2 år – flertalskravet ikke opfyldt
2 (12-årig)	1 år	3 for 2 år, 2 for hovedreglen	1 år (korrekt)	Ændret til 2 år ved Ankestyrelsens egen konkrete vurdering

Sag 1 er den principielle: udvalget traf afgørelse i overensstemmelse med **mindretallet**. Uden kvalificeret flertal for fravigelsen falder man tilbage på hovedreglen. Sag 2 viser omvendt, at Ankestyrelsen som klageinstans kan træde i udvalgets sted og selv foretage fravigelsen, hvis betingelserne materielt er opfyldt.

To yderligere garantier knytter sig til udvalget. Efter § 142, stk. 5 skal dommerens afvigende opfattelse tilføjes protokollen og fremgå af meddelelsen om afgørelsen. Og efter § 142, stk. 6 skal kommunalbestyrelsen underrette Ankestyrelsen, hvis udvalget ikke følger indstillingen om anbringelse efter § 47 eller opretholdelse efter § 67, og der ikke er enstemmighed – anbringelsen opretholdes da under Ankestyrelsens behandling.

Delvejledning 2, pkt. 216 understreger, at udvalgets kompetence er **bundet af indstillingen**: udvalget "har alene kompetence til at tage stilling til, hvorvidt der er grundlag for uden samtykke at gennemføre de indsatser, som forvaltningen indstiller". Udvalget kan således ikke afbryde samværet, hvis der kun er indstillet til overvåget samvær, og kan ikke fastsætte vilkår om et bestemt anbringelsessted eller behandlingstilbud. Ankestyrelsen har dog i principmeddelelse 7-20 accepteret **samtidige alternative indstillinger** i sager om permanent og fortsat anbringelse.

LOV

Barnets lov § 47

Barnets lov § 67

Barnets lov § 142, stk. 4-6

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Kvalificeret flertal ved fastsættelse af genbehandlingsfrist for anbringelse uden samtykke efter barnets lov

03.07.2025

§ 8 Kommunens indstilling som garantiforskrift – og de skærpede krav ved ufødte børn

Barnets lov § 51, stk. 1 kræver, at kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget omfatter fire elementer: den børnefaglige undersøgelse med en beskrivelse af, at betingelserne er opfyldt; en vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer, **herunder med hjælp og støtte**; barnets plan med beskrivelse af den påtænkte støtte under og efter anbringelsen; og barnets holdning til den påtænkte indsats. Efter § 51, stk. 2 skal en plan til forældrene efter § 77 vedlægges.

Ankestyrelsen fastslog i principmeddelelse 10-24, at kravene til indstillingen **er en garantiforskrift**, og at der stilles særligt høje krav ved anbringelse af et ufødt barn efter § 49, fordi afgørelsen træffes på et ufuldstændigt oplyst grundlag. Kernen er:

Kommunen skal i sin indstilling eksplicit sammenfatte de relevante eksisterende oplysninger i den børnefaglige undersøgelse og sagen i øvrigt, så det tydeligt fremgår, hvilke former for kompenserende støttende indsatser, der har været overvejet, og hvorfor disse forudses ikke at være tilstrækkelige.

Og afgørende: **det er ikke tilstrækkeligt, at oplysningerne kan findes spredt i sagens øvrige bilag** – de skal være samlet og vurderet i selve indstillingen.

Begge sager i principmeddelelsen endte med ophævelse:

Sag	Fejl	Konsekvens
1	Indstillingen beskrev ikke, hvilke kompenserende støttende indsatser der var overvejet, eller netværkets betydning; ingen særskilt plan for støtte til forældrene	Ophævet – ugyldig
2	Den kommende far, der ville varetage omsorgen, var ikke inddraget tilstrækkeligt; en forældrekompetenceundersøgelse af ham fra 2016 var ikke inddraget	Ophævet – ugyldig

I sag 1 var den kommende mor stabil og medicineret, men havde tidligere fået anbragt et ældre barn. Ankestyrelsen accepterede ikke, at den tidligere anbringelse i sig selv bar indstillingen.

§ 49 opstiller i øvrigt selvstændige rammer: afgørelse kan kun træffes "i helt særlige tilfælde", kun når "der er begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses inden barnets fødsel eller ved barnets kommende ophold i hjemmet", og "tidligst 3 måneder før kvindens terminsdato". [Delvejledning 4, pkt. 64](#) gentager her det generelle princip om, at "[e]n bestemt diagnose eller specifikke problemer hos de kommende forældre kan ikke i sig selv begrunde en anbringelse uden samtykke", men tilføjer, at de kommende forældres "adfærd over for ældre søskende til det ufødte barn skal altid indgå i vurderingen".

At garantiforskriftsdoktrinen bærer denne praksis, ses af Ankestyrelsens generelle formulering af den, fx i [F-3-03](#):

Hvis en sådan forskrift blev tilsidesat, svigtede en garanti for afgørelsens rigtighed, og der gjaldt derfor en formodning om, at afgørelsen var påvirket af fejlen og dermed ugyldig.

Formodningen kan afkræftes, hvis det kan godtgøres, at fejlen var uden betydning for resultatet – men bevisbyrden ligger hos myndigheden.

LOV

[Barnets lov § 49](#)[Barnets lov § 51, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Særligt høje krav til kommunens indstilling ved anbringelse uden samtykke af ufødt barn umiddelbart efter fødslen (Garantiforskrift) 01.01.2024

Forældrekompetenceundersøgelsen – og skiftet til »klinisk psykolog« pr. 1. januar 2026

Forældrekompetenceundersøgelsen (FKU) er det faglige omdrejningspunkt i næsten enhver tvangsanbringelses- og tvangsadoptionssag. [Barnets lov § 22, stk. 5](#) bestemmer, at hvis kommunalbestyrelsen iværksætter en psykologisk undersøgelse af forældremyndighedsindehaveren, skal den foretages af en kvalificeret psykolog.

Ankestyrelsen fastslog i principmeddelelse [16-22](#) det afgørende **helhedskrav**:

Det er afgørende for sikring af kvaliteten og for retssikkerheden for forældre, at det er den autoriserede psykolog, der selv foretager undersøgelsen. Det betyder, at det er den autoriserede psykolog, der skal udføre alle dele af undersøgelsen.

Det er altså ikke nok, at en autoriseret psykolog **underskriver** rapporten eller udfører delelementer. De to sager viser rækkevidden: i sag 1 var FKU'en underskrevet af både en autoriseret og en ikke-autoriseret psykolog, og forælderen havde kun mødt den ikke-autoriserede – undersøgelsen kunne ikke anvendes, og kommunen blev pålagt at foretage en ny udredning. I sag 2 havde den autoriserede psykolog ikke været til stede under samspilsobservationerne, som i stedet var foretaget af en familiebehandler; adoptionssagen blev hjemvist som utilstrækkeligt oplyst.

Væsentlig ændring pr. 1. januar 2026. Ved [lov nr. 716 af 20. juni 2025](#) (sundhedsfaglig autorisation af psykologer) er kravet skærpet. Ændringen lyder:

I § 22, stk. 3 og 5, § 27, stk. 3, og § 67, stk. 4, nr. 3, ændres »autoriseret psykolog« til: »psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog)«.

Forarbejderne præciserer konsekvensen:

Det vil betyde, at det fremover alene vil være psykologer med tilladelse til at betegne sig som psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog), der vil kunne udføre psykologiske undersøgelser som led i børnefaglige undersøgelser, undersøgelser af kommende forældres forhold, og psykologiske helhedsvurderinger af børn i forbindelse med sager om permanent anbringelse. Opgaven vil derimod ikke kunne varetages af en person, der alene har autorisation som psykolog efter autorisationsloven, men ikke har tilladelse til at betegne sig som psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog).

Overgangen er dog ikke disruptiv: "psykologer, der er autoriseret under den gældende ordning i psykologloven, vil blive meddelt autorisation som psykolog og tilladelse til at anvende betegnelsen psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog) ved ikrafttrædelsen". Praksis fra 16-22 og 6-25 om **helhedskravet** består derfor uændret – kun betegnelsen af den kvalificerede psykolog er ændret. For sager afgjort før 1. januar 2026 er »autoriseret psykolog« fortsat den korrekte målestok.

Metodevalg og processuelle grænser. Østre Landsret afviste i [BS-28497/2025-OLR](#) at udsætte en tvangsadoptionssag på supplerende strukturerede samspilsobservationer. Det fremgik udtrykkeligt af FKU'en, at struktureret samspilsobservation alene med moderen var vurderet "uhensigtsmæssig og alt for belastende" for barnets trivsel, og at moderen var vurderet ude af stand til at sikre barnets sikkerhed under en sådan observation. Den børnesagkyndige ved Ankestyrelsen fandt metodevalget korrekt. **Et fagligt begrundet fravalg af en undersøgelsesmetode af hensyn til barnet gør altså ikke sagen utilstrækkeligt oplyst** – modsat 16-22, hvor problemet var, at observationerne blev udført af en ukvalificeret person.

Endelig gælder, at en beslutning om **ikke** at iværksætte en ny FKU ikke er en afgørelse. Ankestyrelsen fastslog i [94-13](#):

En beslutning om afslag på iværksættelse af en forældrekompetenceundersøgelse er en processuel beslutning, som træffes som led i den løbende sagsbehandling.

Der er derfor ingen selvstændig klageadgang – men oplysningsgrundlaget kan altid angribes, når den endelige afgørelse påklages.

LOV

[Barnets lov § 22, stk. 3, 5](#)[Barnets lov § 27, stk. 3](#)[Barnets lov § 67, stk. 4](#)

PRAKSIS

Landsretten · Stadfæstelse af tvangsadoption – biologiske forældre fik ikke medhold i krav om supplerende samspilsobservationer

27.01.2026

Ankestyrelsen · Permanent anbringelse: Krav til psykologisk helhedsvurdering, autoriseret psykolog og indstillingens indhold	21.05.2025
Ankestyrelsen · Krav om Autoriseret Psykolog ved Forældrekompetenceundersøgelser: Den Autoriserede Psykolog Skal Udføre Alle Undersøgelsesdele	01.01.2022
Ankestyrelsen · Afslag på at iværksætte ny forældrekompetenceundersøgelse er en processuel beslutning uden klageadgang til det sociale nævn	01.01.2013

§ 10 Inddragelse af barnet – garantiforskrift med snæver undtagelse

Barnets lov § 5, stk. 3 fastslår, at "[b]arnets eller den unges holdning og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages løbende ved samtaler og anden direkte kontakt, inden der træffes beslutninger eller afgørelser efter loven". Inddragelsen kan ske uden samtykke fra og uden tilstedeværelse af forældremyndighedsindehaveren, når hensynet til barnets bedste taler for det. Selvstændigt gælder efter **§ 142, stk. 2**, at barnet skal have lejlighed til at udtale sig for børne- og ungeudvalget, medmindre barnet er under 10 år, eller det må antages at være til skade.

Undtagelsen i **§ 5, stk. 4** er snæver. Ankestyrelsen fastlagde i principmeddelelse **9-25** rammen:

Et helt særligt tilfælde foreligger, hvis barnets alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod inddragelse ved direkte kontakt.

Det vejledende kriterium er **belastningskriteriet**: vil den direkte inddragelse medføre unødigt belastning, så trivslen forringes eller der opstår belastningsreaktioner? Det er ikke nok, at barnet generelt har vanskeligt ved kontakten til kommunen.

De tre sager i 9-25 tegner grænsen:

Sag	Situation	Fravigelse?	Resultat
1	To anbragte børn på 8 og 9 år, spørgsmål om samvær	Nej – ingen oplysninger om unødigt belastning ved en aldersstilpasset samtale	Ophævet (ugyldig)
2	Ung med Asperger, selvskade og selvmordstrusler	Ja – alvorlig psykisk tilstand talte i afgørende grad imod	Stadfæstet, men kritik af manglende inddragelse på anden vis
3	Spædbarn på 9 måneder	Ja – alderen talte i afgørende grad imod; observation opfyldte kravet	Stadfæstet

Afgørende er, at fravigelse af **metoden** ikke fritager for **pligten**: barnets holdning skal da tilvejebringes på anden vis – via observationer, samtaler med nære omsorgspersoner eller faglige vurderinger. Sag 2 viser, at kommunen begik fejl ved slet ikke at inddrage barnet, selv om selve fravigelsen var berettiget.

Ankestyrelsen har bekræftet garantiforskriftskarakteren i principmeddelelse **22-25**: "Kravet om inddragelse er en grundlæggende rettighed og en såkaldt garantiforskrift. Manglende inddragelse indebærer som udgangspunkt, at afgørelsen er ugyldig, medmindre manglen er uden betydning for resultatet."

Ugyldighedsvurderingen er konkret – i sag 1 i 9-25 kunne fejlen have påvirket resultatet og medførte ophævelse; i sag 2 var ydelsen uhjemlet uanset, og afgørelsen blev stadfæstet med kritik af sagsbehandlingen.

Formanden er ikke inhabil ved godkendelsen. Ankestyrelsen fastslog i [C-44-00](#), at formanden ikke er inhabil, når hans egen foreløbige afgørelse forelægges udvalget. Vestre Landsret stadfæstede og præciserede begrundelsen:

Børn og unge-udvalget ikke er rekursinstans for dets formands foreløbige afgørelser efter lov om social service § 45, hvorimod der efter bestemmelsens stk. 3 er pligt til under alle omstændigheder at forelægge den foreløbige afgørelse for udvalget.

Godkendelsen er altså ikke en klagebehandling, men en obligatorisk kontrol – derfor er der ikke tale om, at formanden prøver sin egen afgørelse som klageinstans.

Faktisk hjemgivelse kan bringe tvangsgrundlaget til ophør. I [C-5-99](#) ophævede Ankestyrelsen en udvalgsafgørelse om fortsat tvangsanbringelse:

Det var således Ankestyrelsens opfattelse, at udvalgets beslutning om tvangsanbringelse var bortfaldet, da drengen med kommunens medvirken havde haft ophold i hjemmet i ca. 3 uger fra siden før efterårsferien.

Afgørelsen viser, at et anbringelsesgrundlag ikke består løsrevet fra realiteterne – men også, at det modsatte gælder, hvis kommunen aktivt fastholder anbringelsen; det er præcis den sontring, der lå i, at forvaltningen i den sag havde *medvirket* til hjemmeopholdet.

LOV	Barnets lov § 142, stk. 4	Barnets lov § 143, stk. 1-6	
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Bortfald af akut anbringelse: Hjemmel til hjemgivelse og hjemgivelsesperiode, når Børn og Unge-udvalget ikke godkender formandsafgørelse		01.01.2014
	Ankestyrelsen · Formand for Børn og unge-udvalget var ikke inhabil ved godkendelse af foreløbig beslutning om anbringelse		01.01.2000
	Ankestyrelsen · Bortfald af tvangsanbringelse: Kommunalt medvirket hjemmeophold i tre uger ophævede udvalgsbeslutning		01.01.1999
	Ankestyrelsen · Krav om akut behov ved foreløbig beslutning om tvangsmæssig undersøgelse		01.01.1998

§ 12 Genbehandlingsfrister efter § 50 – og 3-årsloftet for ufødte og børn under 1 år

En tvangsanbringelse er tidsbegrænset i den forstand, at den skal genbehandles. [Barnets lov § 50](#) opstiller systemet:

Situation	Frist	Hjemmel
Ny anbringelse (ikke anbragt inden for det seneste år)	1 år	§ 50, stk. 1
Fortsat anbringelse (anbragt inden for det seneste år)	2 år	§ 50, stk. 2
Sag indbragt for Ankestyrelsen eller retten	Fristen regnes fra den endelige afgørelse eller dom	§ 50, stk. 3
Forkortelse ved begrundet tvivl om anbringelsesgrundlagets fortsatte beståen	Kortere frist	§ 50, stk. 4
Forlængelse	Længere frist – dog maks. 3 år for ufødte børn og børn under 1 år	§ 50, stk. 5

Forlængelse efter stk. 5 forudsætter, at "de forhold, der ligger til grund for afgørelsen, med overvejende sandsynlighed må antages også at gælde ud over fristen og hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler for, at fristen forlænges". Ankestyrelsen har præciseret rammen for de yngste børn i principmeddelelse 22-24.

Enhver **fravigelse** – både forkortelse og forlængelse – kræver kvalificeret flertal, jf. 13-25 og afsnittet ovenfor. Opnås flertallet ikke, gælder hovedreglen på 1 henholdsvis 2 år.

Genbehandlingsfristen er tæt koblet til FKU'ens kvalitet. I sag 1 i 16-22 kunne den mangelfulde FKU ikke anvendes, og Ankestyrelsen **nedsatte** genbehandlingsfristen til 1 år og pålagde kommunen at foretage en ny børnefaglig undersøgelse. Mekanikken er logisk: jo svagere prognosegrundlaget er, jo hyppigere skal anbringelsen prøves.

Endelig knytter § 50, stk. 7 genbehandlingen til permanent anbringelse: kommunalbestyrelsen skal forud for genbehandlingen overveje, om hensynet til barnets bedste taler for en indstilling om permanent anbringelse efter § 67 – dog kun, hvis barnet har været anbragt i mindst 3 år.

Tidsbegrænsning af selve anbringelsen er derimod ulovlig. Ankestyrelsen fastslog i 76-16, at en anbringelse ikke kan fastsættes til at vare fx to måneder:

Vi finder derfor, at en tidsbegrænset anbringelse ikke er i overensstemmelse med servicelovens § 68, stk. 1. Kommunen kan ikke på forhånd vurdere, om formålene med anbringelsen er opnået efter en bestemt periode.

En anbringelse ophører, når formålet er nået, eller når den ikke længere opfylder sit formål, jf. i dag § 99 – ikke efter en kalender. Genbehandlingsfristen og anbringelsens varighed er altså to forskellige størrelser.

LOV	Barnets lov § 50, stk. 1-7	Barnets lov § 99	Barnets lov § 142, stk. 4
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Kvalificeret flertal ved fastsættelse af genbehandlingsfrist for anbringelse uden samtykke efter barnets lov		
	03.07.2025		
	Ankestyrelsen · Forlænget genbehandlingsfrist ved anbringelse uden samtykke for ufødte børn og børn under 1 år		
	01.01.2024		
	Ankestyrelsen · Krav om Autoriseret Psykolog ved Forældrekompetenceundersøgelser: Den Autoriserede Psykolog Skal Udføre Alle Undersøgelsesdele		
	01.01.2022		
	Ankestyrelsen · Ugyldighed af tidsbegrænset anbringelse og krav om korrekt sagsbehandling ved ophør og hjemgivelse		
	01.01.2016		

Permanent anbringelse efter § 67 – tilknytning frem for anbringelsesgrundlag

Med barnets lov blev servicelovens "videreførte anbringelse" (§ 68 a) til **permanent anbringelse** i § 67. Betingelserne efter § 67, stk. 1 er:

- barnet har været anbragt uden for hjemmet i **mindst 3 år**, og
- barnet har opnået "en så stærk tilknytning til anbringelsesstedet, at det på kortere og længere sigt må antages at være af væsentlig betydning for barnets eller den unges bedste at forblive på anbringelsesstedet".

Det retligt bemærkelsesværdige står i bestemmelsens sidste punktum: "Det er ikke et krav, at betingelserne i § 46, stk. 1, eller § 47, stk. 1 ... er opfyldt." Forarbejderne uddyber:

Grundlaget for afgørelsen om permanent anbringelse vil alene være barnets eller den unges tilknytning til anbringelsesstedet, og afgørelse om en permanent anbringelse vil således kunne træffes, selvom der ikke længere er et anbringelsesgrundlag efter de almindelige regler om anbringelse.

Anbringelsen løsrives altså fra forældrenes forhold og hviler alene på barnets tilknytning. Retsvirkningen er, at genbehandling efter § 50 bortfalder (§ 67, stk. 2), og at kommunen kun har pligt til at behandle en hjemgivelsesansøgning ved væsentligt ændrede forhold, jf. § 102, stk. 3. For unge over 15 år kræves den unges **samtykke** (§ 67, stk. 3) – en reel veto. Barnet over 10 år kan selv anmode om permanent anbringelse efter § 68.

Indstillingen skal efter § 67, stk. 4 indeholde fire elementer: revideret børnefaglig undersøgelse, revideret barnets plan/ungeplan, **en psykologisk helhedsvurdering af tilknytningen** foretaget af en kvalificeret psykolog (fra 1. januar 2026: psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog)) samt barnets holdning.

Ankestyrelsen har samlet praksis i principmeddelelse 6-25. Autorisationskravet er ufravigeligt:

Hvis helhedsvurderingen ikke er foretaget af en autoriseret psykolog, kan vurderingen ikke anvendes til at træffe afgørelse om permanent anbringelse.

Og det materielle indhold er lige så strengt. Forarbejderne kræver, at

Tilknytningen vil skulle være beskrevet gennem observationer og relevante test, således at karakteren af tilknytningen bliver afdækket med en anerkendt videnskabelig metode. Det vil ikke være tilstrækkeligt, at oplysninger og vurderinger fremgår af andre akter i sagen.

Helhedsvurderingen skal desuden beskrive tilknytningen til anbringelsesstedets netværk og omgivelser, **tilknytningen til forældre og søskende** samt forældrenes udviklingspotentiale, og indeholde en prognose for, hvad en flytning vil betyde – også når barnet bliver voksent.

De fire sager i 6-25 viser mønstret:

Sag	Resultat	Bærende grund
1 (11 år, 4 år i plejefamilie)	Ændret til permanent anbringelse	Tryk tilknytning, tydeligt tilhørsforhold, barnets langvarige ønske; sammenbrud ville være direkte skadeligt
2 (7 år)	Ophævet → fortsat anbringelse, 2 års frist	Tillæg udarbejdet af både autoriseret og ikke-autoriseret psykolog; utilstrækkelig prognose; ingen observation af samspil med forældrene
3 (7 år, serviceloven)	Ophævet → fortsat anbringelse, 3 års frist	Ensidig tilknytningsbeskrivelse – kun plejefamilien observeret; barnets holdning til livslang anbringelse uafklaret
4 (10 år, 8 år i plejefamilie)	Ændret til videreført anbringelse	Udvalget manglede kompetence til fortsat anbringelse, når kommunen kun indstillede til videreført; materielle betingelser opfyldt

Sag 1 viser desuden en vigtig pointe: barnets biologiske mor havde **aktivt undladt** at deltage i tilknytningsundersøgelsen, men det forhindrede ikke afgørelsen, da forældrenes forhold i sig selv er uden betydning for § 67-vurderingen. Sag 2 og 3 viser omvendt den hyppigste fejl: at **kun** tilknytningen til

plejefamilien beskrives. En ensidig undersøgelse kan ikke bære en permanent anbringelse, fordi vurderingen kræver en sammenligning af tilknytningen til anbringelsesstedet og til forældrene.

LOV

Barnets lov § 50, stk. 7

Barnets lov § 67, stk. 1-4

Barnets lov § 102, stk. 3

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Permanent anbringelse: Krav til psykologisk helhedsvurdering, autoriseret psykolog og indstillingens indhold

21.05.2025

Ankestyrelsen · Krav om Autoriseret Psykolog ved Forældrekompetenceundersøgelser: Den Autoriserede Psykolog Skal Udføre Alle Undersøgelersdele

01.01.2022

§ 14 Tvangsadoption efter adoptionslovens § 9 – kravet om »høj grad af sandsynlighed«

Tvangsadoption er tvangsanbringelsesrettens yderpunkt: det retlige bånd til de biologiske forældre klippes definitivt over. Hjemlen er [adoptionslovens § 9](#), som opererer med tre spor:

- [§ 9, stk. 2](#) – grundreglen: adoption kan i særlige tilfælde meddeles uden samtykke, "hvis væsentlige hensyn til, hvad der er bedst for barnet, taler for det".
- [§ 9, stk. 3](#) – varighedssporet: anbringelsesbetingelserne i barnets lov § 47, stk. 1, nr. 1 eller 2, skal være opfyldt, det skal være sandsynliggjort, at forældrene **varigt** vil være ude af stand til at varetage omsorgen, og adoption skal af hensyn til **kontinuiteten og stabiliteten** i barnets opvækst være bedst for barnet.
- [§ 9, stk. 4](#) – plejefamiliesporet: barnets tilknytning til plejefamilien har antaget en sådan karakter, at det vil være **skadeligt at bryde** den.

Proceduren løber gennem [barnets lov § 70](#) (kommunens indstilling – herunder "en redegørelse for kommunalbestyrelsens arbejde med og overvejelser om at hjemgive barnet"), [§ 72](#) (børne- og ungdomsvalgets indstilling til Ankestyrelsen, som kræver mindst 4 af 5 stemmer) og Ankestyrelsens afgørelse. Efter [§ 69](#) har kommunen i øvrigt **pligt** til at overveje adoption ved enhver anbringelse, der antages at vare en længere årrække – og efter [§ 69, stk. 2](#), også når en forælder til et anbragt eller bortadopteret barn venter endnu et barn.

Beviskravet. Højesteret har i [BS-4139/2021-HJR](#) af 23. august 2021 (U.2021.4867H) fastlagt tærsklen. Vestre Landsret refererede standarden således i [BS-50494/2025-VLR](#): der skal være en **høj grad af sandsynlighed** for, at forældrene *uanset støtteforanstaltninger* ikke vil være i stand til at varetage omsorgen. Standardformuleringen går igen næsten ordret i landsretspraksis, fx [BS-40248/2024-OLR](#):

Af de grunde, der er anført af byretten, tiltræder landsretten, at der er en høj grad af sandsynlighed for, at Klager (Biologisk far) og Klager (Biologisk mor) uanset støtteforanstaltninger varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for Barn. Landsretten tiltræder endvidere, at hensynet til kontinuitet og stabilitet i Barns opvækst indebærer, at adoption er bedst for hende.

Ankestyrelsens dokumentationskrav. Principmeddelelse [30-22](#) viser, hvor grænsen går ved førstegangsforældre og tidlig anbringelse – situationer, hvor der ikke er mulighed for længerevarende observation:

Sag	Forældrenes forhold	Resultat

1	Massive kognitive, følelsesmæssige og tilknytningmæssige vanskeligheder	Frigivet – "yderligere behandling og støtte [vil ikke] kunne gøre B og C i stand til inden for A's opvækst at opnå en tilstrækkelig forældrekompetence"
2	Mental retardering, ADHD, ophold på familieinstitution; barnet reagerede voldsomt efter samvær	Frigivet
3	Grundlæggende vanskeligheder – men foreslået støtte var ikke iværksat	Afslag – varigheden ikke sandsynliggjort
4	Mor varigt nedsat, men far modtagelig for råd og vejledning	Afslag – kravet skal opfyldes for begge forældremyndighedsindehavere

Sag 3 er den vigtigste kontrol: har kommunen ikke iværksat den støtte, som FKU'en selv anbefalede, kan prognosen om varighed ikke bære. Sag 4 viser, at ét forældres udviklingspotentiale er nok til at blokere adoptionen.

Kommunens hjemgivelsesarbejde prøves. I [BS-34851/2024-OLR](#) gjorde moderen netop gældende, at kommunen ikke havde arbejdet for hjemgivelse. Østre Landsret afviste: hun havde inden fødslen fået tilbud om familiebehandling og under hele opvæksten modtaget intensiv social og psykologisk støtte – men det måtte ubestridt lægges til grund, at hun "aldrig vil være i stand til at varetage Barns tarv på en måde, der gør hjemgivelse muligt". I [BS-10118/2025-VLR](#) blev tilsvarende afvist et anbringende om, at netværksanbringelse hos morens "bonusmor" ikke var tilstrækkeligt undersøgt – netværket var allerede vejet ind i forældreevnevurderingen.

LOV

[Adoptionsloven § 9, stk. 2-4](#)[Barnets lov § 69, stk. 1, 2](#)[Barnets lov § 70, stk. 1, 2](#)[Barnets lov § 72, stk. 1, 3](#)

PRAKSIS	Højesteret · Adoption uden samtykke og overholdelse af Menneskerettighedskonventionens artikel 8	23.08.2021
	Landsretten · Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption af spædbarn uden biologiske forældres samtykke	31.03.2026
	Landsretten · Vestre Landsret stadfæster afgørelse om frigivelse af barn til adoption uden samtykke	03.10.2025
	Landsretten · Landsretten stadfæster afgørelse om adoption af barn uden forældrenes samtykke	27.05.2025
	Landsretten · Landsretten stadfæster adoption uden samtykke trods positiv udvikling i samvær mellem mor og barn	24.01.2025
	Ankestyrelsen · Adoption uden samtykke: Krav til dokumentation og prognosevurdering af varigt nedsat forældreevne hos førstegangsforældre	01.01.2022

Samvær hindrer ikke adoption – kravet om et »nært og stabilt« § 15 forhold

Et gennemgående argument fra biologiske forældre er, at samværet går godt, og at relationen udvikler sig. Praksis viser, at dette sjældent er nok.

Udgangspunktet efter forarbejderne til [adoptionslovens § 9, stk. 4](#) – gengivet af Østre Landsret i [BS-34851/2024-OLR](#) – er, at det **ikke i sig selv** er til hinder for adoption, at barnet har samvær med sine forældre, hvis barnet er væsentligt tættere knyttet til plejefamilien. Omvendt: har barnet et **nært og stabilt forhold** til sine forældre, er dette til hinder for adoption. Landsretten opregnede de centrale momenter: om relationen til plejeforældrene har udviklet sig gennem længere tids tilknytning, om kommunen har arbejdet for

at udvikle relationen til forældrene og for en mulig hjemgivelse, og om plejeforældrenes eventuelt beskyttende adfærd har medført en særlig – men ikke naturlig – tilknytning.

Sagen er lærerig, fordi moderens forbedringer var reelle og veldokumenterede: barnet, anbragt siden 10-månedersalderen, var begyndt at kalde hende »mor«, søgte hende aktivt, kyssede og krammede hende; samværskonsulenten havde udtalt, at samværet gik »strålende«, og en socialfaglig udtalelse bekræftede »store fremskridt«. Moderen gjorde gældende, at hun nu også var »psykologisk forælder«. Landsretten fandt alligevel ikke tærsklen nået:

Uanset at Barn under de seneste samvær har vist en tiltagende grad af kontakt med Appellant, tidligere Klager (Biologisk mor), har deres relation ikke karakter af at være nært og stabilt. Således er samværerne fortsat afhængige af, at de foregår med støtte fra samværskonsulenter og i en vis udstrækning Barns plejemors tilstedeværelse.

Støtteafhængighed er altså den afgørende markør. Så længe samværet kun fungerer med professionel støtte og plejemorens tilstedeværelse, er relationen ikke »nær og stabil« i § 9, stk. 4's forstand. Om plejefamilien lagde landsretten vægt på det "grundligt dokumenterede forløb gennem hele Barnets opvækst": "Relationen mellem dem er følelsesmæssig stærk, og det er tydeligt, at han anser plejefamilien som sin egen."

Andre modargumenter er behandlet tilsvarende:

- **Barnets skrøbelighed.** I [BS-63271/2024-VLR](#) anførte forældrene, at barnet var for skrøbeligt til at flyttes fra en velfungerende plejefamilie. Vestre Landsret tiltrådte, at barnet "ikke har en skrøbelighed eller udfordringer af en sådan karakter, at dette i sig selv taler imod adoption".
- **Forbedret helbred.** Samme sag: moderens ADHD-diagnose og påbegyndte medicinske behandling under ankesagen kunne ikke føre til et andet resultat.
- **Få samvær.** I [BS-50494/2025-VLR](#) var der kun gennemført **3 samvær** med et spædbarn anbragt siden fødslen. Landsretten fandt alligevel høj grad af sandsynlighed for varigt bortfald af forældreevnen: "Det begrænsede antal samvær kunne ikke føre til en anden vurdering." Retten fremhævede, at alternativet med høj sandsynlighed ville betyde en hel barndom i plejefamilie "med den usikkerhed, dette indebærer, herunder risikoen for at plejeforholdet opsiges".
- **Modenhed over tid.** I [BS-40248/2024-OLR](#) gjorde forældrene gældende, at de var blevet "ældre og meget mere modne", og kritiserede FKU'ens inddragelse af to psykologer samt en påstået interessekonflikt. Landsretten stadfæstede.

Ankesager om tvangsadoption har generelt lav succesrate. I [BS-56855/2024-VLR](#) og [BS-63572/2024-OLR](#) stadfæstede landsretterne med den korte begrundelse, at det fremkomne ikke kunne føre til en anden vurdering. Det er samtidig værd at bemærke, at forældrene i flere af sagerne **ikke bestred anbringelsesgrundlaget** efter § 47, stk. 1, nr. 1 – tvisten angik alene prognosen og barnets bedste.

LOV	Adoptionsloven § 9, stk. 3, 4	Barnets lov § 47, stk. 1	
PRAKSIS	Landsretten · Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption af spædbarn uden biologiske forældres samtykke		31.03.2026
	Landsretten · Østre Landsret stadfæster frigivelse af barn til adoption		17.06.2025
	Landsretten · Landsretten stadfæster afgørelse om adoption af barn uden forældrenes samtykke		27.05.2025
	Landsretten · Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption uden forældrenes samtykke		22.04.2025
	Landsretten · Vestre Landsrets stadfæstelse af adoption uden samtykke for et barn anbragt uden for hjemmet		21.03.2025

Landsretten · Landsretten stadfæster adoption uden samtykke trods positiv udvikling i samvær mellem mor og barn

24.01.2025

Tvangsadoption og EMRK art. 8 – kontinuitet mod biologisk familieliv

§ 16

Tvangsadoption er et indgreb i retten til familieliv efter **EMRK artikel 8**, og dansk praksis har siden 2019 været præget af Menneskerettighedsdomstolens skærpede prøvelse på området.

Højesteret tog stilling til rammen i [BS-41118/2020-HJR](#) af 8. marts 2021, der angik adoption uden samtykke efter adoptionslovens § 9, stk. 2 og 3, sammenholdt med den **midlertidige placering hos adoptanterne** efter [adoptionslovens § 32 a](#), og igen i [BS-4139/2021-HJR](#) af 23. august 2021 (U.2021.4867H). Den midlertidige placering rejser et selvstændigt konventionsproblem, fordi den skaber netop den tilknytning, som senere kan bære adoptionen – en dynamik, der forudsætter, at det materielle grundlag er robust *inden* placeringen.

Landsretternes formulering af konventionsvurderingen er konsistent. Vestre Landsret i [BS-63271/2024-VLR](#):

[Der foreligger] sådanne helt særlige omstændigheder og tungtvejende hensyn til hendes bedste, at adoption uden samtykke er forenelig med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Testens struktur er dermed **kumulativ**: (1) høj grad af sandsynlighed for varigt bortfald af forældreoven trods støtte, (2) kontinuitets- og stabilitetshensyn, der gør adoption bedst for barnet, og (3) helt særlige omstændigheder og tungtvejende hensyn, der gør indgrebet proportionalt efter art. 8.

Samvær efter adoptionen. Konventionen har sat sit tydeligste aftryk på spørgsmålet om kontakt efter en tvangsadoption, jf. [forældreansvarslovens § 20 a](#). Højesteret hjemviste i [BS-25683/2022-HJR](#) af 21. februar 2023 (UfR 2023.2114) en sag om samvær efter tvangsadoption på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag. Princippet blev gentaget i [BS-17016/2023-HJR](#) af 26. oktober 2023:

Det fremgår af Højesterets dom af 21. februar 2023 (UfR 2023.2114), at der i sager efter forældreansvarslovens § 20 a må tilvejebringes et oplysningsgrundlag, som gør det muligt at træffe afgørelse i overensstemmelse med såvel § 20 a som Menneskerettighedskonventionens artikel 8.

I bedsteforældresagen – hvor barnet var frigivet til adoption i januar 2020 – fandt Højesteret, at familieretten og landsretten havde truffet afgørelse "på et for spinkelt grundlag". Retten pålagde indhentelse af en børnesagkyndig erklæring efter [retsplejelovens § 450 a](#), eventuelt en sagkyndig erklæring om bedsteforældre, og en konkret belysning af, om **andre kontaktformer** end fysisk samvær – fotos, breve, videooptagelser – kunne afpasses barnets alder og situation. Højesteret bemærkede samtidig, at

Domstolen har udtalt, at forholdet mellem bedsteforældre og børnebørn efter sin natur er anderledes end forholdet mellem forældre og børn, således at det førstnævnte forhold i almindelighed nyder en mindre grad af beskyttelse.

Retten henviste udtrykkeligt til EMD's praksis i **Kruškić mod Kroatien, T.S. og J.J. mod Norge, Bogonosovy mod Rusland og Q og R mod Slovenien**.

Mønstret er dermed dobbelt: **domstolene prøver tvangsadoptionens materielle grundlag med tilbageholdenhed, men proceskravene til oplysningsgrundlaget i de efterfølgende kontaktsager med skærpet intensitet**. Det er en fornuftig arbejdsdeling – kontaktspørgsmålet er den ventil, der gør det totale

brud proportionalt. I flere af landsretssagerne, fx [BS-28497/2025-OLR](#) og [BS-56855/2024-VLR](#), bemærkede retten netop, at der sideløbende verserede sag ved Familieretshuset om samvær efter § 20 a.

Højesteret har i øvrigt vist vilje til at markere konventionsproblemer på adoptionsområdet uden selv at tilsidesætte loven: i [BS-47957/2019-HJR](#) opfordrede en enstemmig ret udtrykkeligt lovgivningsmagten til at overveje adoptionslovens § 15, fordi bestemmelsen ikke rummer den konkrete afvejning af barnets tarv, som EMD nu kræver.

LOV	Adoptionsloven § 9, stk. 2, 3	Adoptionsloven § 32a, stk. 1
	Forældreansvarsloven § 20a, stk. 1	Retsplejeloven § 450a
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets hjemvisning af sag om biologiske bedsteforældres samvær med bortadopteret barnebarn 26.10.2023 Højesteret · Hjemvisning af sag om samvær efter tvangsadoption grundet utilstrækkeligt oplysningsgrundlag og EMRK artikel 8 21.02.2023 Højesteret · Adoption uden samtykke og overholdelse af Menneskerettighedskonventionens artikel 8 23.08.2021 Højesteret · Adoption uden samtykke og midlertidig placering af barn hos adoptanter i forhold til EMRK 08.03.2021 Landsretten · Stadfæstelse af tvangsadoption – biologiske forældre fik ikke medhold i krav om supplerende samspilsobservationer 27.01.2026 Landsretten · Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption uden forældrenes samtykke 22.04.2025 Landsretten · Vestre Landsrets stadfæstelse af adoption uden samtykke for et barn anbragt uden for hjemmet 21.03.2025	

§ 17 Under anbringelsen – samvær, ændring af anbringelsessted og ophør

Tvungen ophører ikke med anbringelsesafgørelsen. Tre indgrebstyper under anbringelsen har egen praksis.

Samvær og afbrydelse af forbindelsen. Efter [barnets lov § 105, stk. 1](#) kan børne- og ungeudvalget for en bestemt periode træffe afgørelse om overvåget samvær, afbrydelse af forbindelsen eller hemmeligholdelse af anbringelsesstedet, når det er nødvendigt af hensyn til barnets sundhed eller udvikling. Ved viden eller formodning om, at samværspersonen har begået overgreb mod et barn, **skal** udvalget efter [§ 105, stk. 2](#) som udgangspunkt afbryde eller overvåge kontakten.

Ankestyrelsen har opbygget en klar kompetencelære. I [37-22](#) fastslog styrelsen:

En afgørelse om, at der skal være samvær mindre end én gang om måneden, sidestilles med en afgørelse om afbrydelse af samvær, og skal træffes af børn og unge-udvalget.

Udvalget kan dermed ikke delegere hyppigheden til kommunen. I [27-24](#) udvidede Ankestyrelsen kravet under barnets lov:

Når børne- og ungeudvalget træffer afgørelse om, at der skal være samvær mindre end én gang hver fjerde uge, skal børne- og ungeudvalget også forholde sig til og træffe afgørelse om periode, hyppighed og interval mellem samvær.

Alle tre elementer skal fastsættes – **periode** (afgørelsens tidsrum), **hyppighed** (antal samvær) og **interval** (tiden mellem dem). I begge sager trådte Ankestyrelsen i udvalgets sted og fastsatte selv rammerne (hver sjette henholdsvis hver tredje måned).

Ændring af anbringelsessted. Her gælder en **dobbelt afgørelsesstruktur**: udvalget træffer afgørelse om *at* anbringelsesstedet skal ændres (§ 98, stk. 4, med kvalificeret flertal), mens kommunen efterfølgende træffer afgørelse om *valg af* det konkrete nye sted. Ankestyrelsen ophævede i 3-16 en afgørelse, hvor en ung blev flyttet fra sin plejefamilie **samme dag** som udvalgsrådet:

Vi vurderer, at børn og unge-udvalget har truffet afgørelse om ændring af anbringelsessted på et utilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

Indstillingen begrænsede sig i det væsentlige til bemærkninger om plejefamiliens uhensigtsmæssige sprog, selv om den unge ønskede at blive boende. Ved at gennemføre flytningen straks uden en formel afgørelse om valg af anbringelsessted afskar kommunen desuden klagens **opsættende virkning**, jf. **retssikkerhedslovens § 72, stk. 2**.

Delvejledning 4, pkt. 312 gengiver principmeddelelse 49-19 om sontringen mellem barnets egne forhold og en **udefra kommende begivenhed**: opsiges en plejefamilie, fordi den ikke kan løfte opgaven, skal sagen for udvalget; skyldes opsigelsen derimod kontraktuelle uenigheder, er der tale om en udefra kommende begivenhed, og kommunen kan selv vælge nyt sted.

En beslægtet grænse: i 16-16 fastslog Ankestyrelsen, at et "midlertidigt" anbringelsessted efter 4 måneder ikke længere var ganske kortvarigt:

En midlertidig anbringelse må ikke vare længere end højst nødvendigt og bør højst vare 2-3 måneder, medmindre der er tale om helt særlige forhold.

Flytningen derfra var dermed en *ændring* af anbringelsessted, som krævede samtykke eller udvalgsbehandling.

Ophør og hjemgivelse. Ankestyrelsen fastslog i 96-13, at pligten til at fastsætte en hjemgivelsesperiode gælder universelt:

Vi vurderer, at en kommunalbestyrelse skal træffe afgørelse om en hjemgivelsesperiode, uanset om der er tale om ophør af en frivillig eller tvangsmæssig anbringelse, når børn og unge-udvalget ikke finder, at der er et fortsat anbringelsesgrundlag.

Perioden kan vare op til 6 måneder og fraviges kun i særlige tilfælde. Hensynet til et skånsomt og planlagt forløb for barnet vejer tungere end forældrenes ønske om umiddelbar hjemgivelse – et rent kontinuitetshensyn. Undtagelsen er, hvor der aldrig var en gyldig anbringelse, jf. 84-14 ovenfor.

LOV	Barnets lov § 98, stk. 4	Barnets lov § 105, stk. 1, 2	Retssikkerhedsloven § 72, stk. 2
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Børne- og ungeudvalgets kompetence ved stærkt begrænset samvær – krav om fastsættelse af periode, hyppighed og interval		
	16.12.2024		
	Ankestyrelsen · Kompetence til at fastsætte hyppighed af samvær, når det begrænses til mindre end én gang om måneden		
	01.01.2022		
	Ankestyrelsen · Krav til indstilling og opsættende virkning ved ændring af anbringelsessted uden samtykke		
	01.01.2016		
	Ankestyrelsen · Varighed af midlertidigt anbringelsessted: Flytning efter 4 måneder anses som ændring af anbringelsessted		
	01.01.2016		
	Ankestyrelsen · Bortfald af akut anbringelse: Hjemmel til hjemgivelse og hjemgivelsesperiode, når Børn og Unge-udvalget ikke godkender formandsafgørelse		
	01.01.2014		
	Ankestyrelsen · Kommunens pligt til at fastsætte hjemgivelsesperiode ved ophør af anbringelse		
	01.01.2013		

§ 18 Klage til Ankestyrelsen og domstolsprøvelse

Tvangsanbringelsesretten har en firetrins prøvelsesstruktur: kommunens indstilling → børne- og ungeudvalgets afgørelse → Ankestyrelsen → domstolene.

Klage til Ankestyrelsen. Efter [barnets lov § 146, stk. 1](#) kan udvalgets afgørelser indbringes for Ankestyrelsen **inden 4 uger**. Klageberettigede er forældremyndighedsindehaveren og barnet over 10 år ([§ 146, stk. 2](#)). Ved afgørelser efter § 105 om samvær kan også den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, klage; plejeforældre kan klage over afgørelser efter § 42, stk. 4.

En klage har efter [§ 146, stk. 3](#) **ikke opsættende virkning** – barnet forbliver anbragt under klagesagen. Kun Ankestyrelsens direktør kan under ganske særlige omstændigheder bestemme andet. Forældremyndighedsindehaveren og barnet over 10 år har ret til at få dækket transportudgifter til møder i Ankestyrelsen ([§ 146, stk. 5](#)).

Ankestyrelsen har desuden en selvstændig **egendriftsbeføjelse** efter [§ 151, stk. 3](#): styrelsen kan af egen drift træffe afgørelse efter bl.a. §§ 47, 67, 104 og 105, når en kommune ikke har truffet de fornødne afgørelser i overensstemmelse med barnets bedste. Beføjelsen er ikke teoretisk – Ankestyrelsen anvendte den i sag 1 og 2 i principmeddelelse 6-25 til at ændre en fortsat anbringelse til permanent og omvendt.

Domstolsprøvelse. [Barnets lov § 147, stk. 1](#) fastslår:

Ankestyrelsens afgørelser efter § 146 og § 151, stk. 3, kan ved henvendelse til Ankestyrelsen, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen, kræves forelagt for retten.

Sagen behandles efter de særlige regler i **retsplejelovens kapitel 43 a**, jf. [retssikkerhedslovens § 73, stk. 1, nr. 2 og 3](#). Ankestyrelsens afgørelse skal foreligge **inden 8 uger**, og styrelsen skal samtidig oplyse om adgangen til domstolsprøvelse og fristen herfor. Er afgørelsen stadfæstet ved dom, kan fornyet prøvelse kun kræves, hvis sagen på ny har været forelagt Ankestyrelsen ([§ 147, stk. 2](#)).

Tvangsadoption følger et andet spor. Efter [adoptionslovens § 11, stk. 3](#) kan Ankestyrelsens afgørelse efter § 9 kræves indbragt for retten **inden 14 dage** efter modtagelsen eller forkyndelsen – en markant kortere frist end de 4 uger i barnets lov. Ankestyrelsen kan dog fastsætte eller forlænge fristen, når særlige grunde taler for det. Sagen indbringes efter **retsplejelovens kapitel 43 b**. Afgørelsen skal være skriftlig, udleveres personligt eller forkyndes, og indeholde oplysning om prøvelsesadgangen. Efter [§ 11, stk. 5](#) kan bevilling ikke meddeles, før ankefristen er udløbet uden anke.

Prøvelsens intensitet. Landsretspraksis viser en høj grad af tilbageholdenhed over for den socialfaglige og psykologfaglige vurdering. Standardformuleringen er, at "[l]andsretten er enig i byrettens begrundelse og resultat", og at "[d]et, der er kommet frem for landsretten, kan ikke føre til en anden vurdering" – se fx [BS-56855/2024-VLR](#), [BS-63572/2024-OLR](#) og [BS-10118/2025-VLR](#). Ingen af parterne pålægges sagsomkostninger.

Domstolene prøver derimod **oplysningsgrundlaget** reelt – men i begge retninger. I [BS-28497/2025-OLR](#) fandt Østre Landsret sagen "behørigt og tilstrækkeligt oplyst" og afviste udsættelse på yderligere undersøgelser, mens Højesteret i [BS-17016/2023-HJR](#) hjemviste netop på grund af et "for spinkelt" grundlag. Forskellen ligger i, om myndigheden har foretaget et **fagligt begrundet** valg – eller blot har undladt at oplyse sagen.

Barnets lov § 151, stk. 3

Retssikkerhedsloven § 73, stk. 1

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets hjemvisning af sag om biologiske bedsteforældres samvær med bortadopteret barnebarn	26.10.2023
	Landsretten · Stadfæstelse af tvangsadoption – biologiske forældre fik ikke medhold i krav om supplerende samspilsobservationer	27.01.2026
	Landsretten · Vestre Landsret stadfæster afgørelse om frigivelse af barn til adoption uden samtykke	03.10.2025
	Landsretten · Østre Landsret stadfæster frigivelse af barn til adoption	17.06.2025
	Landsretten · Vestre Landsrets stadfæstelse af adoption uden samtykke for et barn anbragt uden for hjemmet	21.03.2025
	Ankestyrelsen · Permanent anbringelse: Krav til psykologisk helhedsvurdering, autoriseret psykolog og indstillingens indhold	21.05.2025

§ 19 Sammenfatning – den asymmetriske prøvelse

Praksis på tvangsanbringelsesområdet er præget af en **systematisk asymmetri** mellem materiel og formel prøvelse.

Materielt er tærsklen rummelig og fremadrettet. Forarbejderne til [barnets lov § 47](#) understreger, at der kan gribes ind, før skaden er indtruffet, at anbringelse ikke er »sidste udvej«, og at alternative indsatser ikke behøver at være afprøvet. Landsretterne prøver den socialfaglige og psykologfaglige vurdering med betydelig tilbageholdenhed og stadfæster nærmest rutinemæssigt Ankestyrelsens tvangsadoptionsafgørelser – også når forældrene kan dokumentere reelle forbedringer, jf. [BS-34851/2024-OLR](#) og [BS-63271/2024-VLR](#).

Formelt er prøvelsen streng. Her ligger den reelle retssikkerhedsgaranti – og her taber myndighederne. Mønstrer er entydigt:

Formkrav	Hjemmel	Konsekvens ved brud	Central afgørelse
Kvalificeret flertal (4 af 5)	§ 142, stk. 4	Hovedreglen gælder	13-25
Indstillingens indhold	§ 51	Ugyldighed	10-24
Kvalificeret psykolog, hele undersøgelsen	§ 22, stk. 5 , § 67, stk. 4	Undersøgelsen kan ikke anvendes	16-22 , 6-25
Inddragelse af barnet	§ 5, stk. 3	Ugyldighed, medmindre uden betydning	9-25 , 22-25
Akutkriteriet ved formandsafgørelse	§ 143, stk. 1	Ophævelse	O-25-98
Udvalgets kompetence bundet af indstillingen	§ 142, stk. 1	Kompetencemangel	6-25 sag 4

Asymmetrien er ikke tilfældig. Når det materielle kriterium – »åbenbar risiko« – nødvendigvis er skønspregt og fremadrettet, er det netop **proceduren**, der må bære legitimiteten. Det er den indsigt, [Betænkning nr. 1212/1990, s. 56](#) formulerede, da den beskrev kritikken af, at "lovgrundlaget er for løst" og "mulighederne for relevant bevisførelse fra forældrenes side er for små".

Tre praktiske hovedpointer for rådgivere:

1. **Angrib formkravene, ikke skønnet.** Sandsynligheden for at få medhold i, at Ankestyrelsen har fejlvurderet forældreevnen, er lav. Sandsynligheden for at få medhold i, at indstillingen ikke redegjorde for overvejede

støtteindsatser, at FKU'en ikke blev udført af én kvalificeret psykolog, at barnet ikke blev inddraget, eller at flertallet manglede, er markant højere.

2. **Se på støttens faktiske iværksættelse.** Sag 3 i [30-22](#) er skabelonen: har kommunen ikke iværksat den støtte, som FKU'en selv anbefalede, kan varighedsprognosen ikke bære en tvangsadoption. Ved to forældremyndighedsindehavere skal kravet være opfyldt for **begge**.
3. **Tjek tidslinjen for psykologkravet.** Efter [lov nr. 716 af 20. juni 2025](#) kræves fra 1. januar 2026 en psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog) – ikke blot en autoriseret psykolog. Praksis fra 16-22 og 6-25 om, at **alle dele** af undersøgelsen skal udføres af samme kvalificerede psykolog, består uændret.

Afslutningsvis: kontinuitetshensynet, som [Betænkning nr. 1212/1990, s. 27-28](#) gjorde til områdets almene referenceramme, er i dag den tungeste retlige faktor. Det bærer den permanente anbringelse efter § 67, det bærer tvangsadoptionen efter adoptionslovens § 9, stk. 3, og det er den formulering, domstolene griber til, når indgrebet skal begrundes over for **EMRK artikel 8**. Men det er værd at huske betænkningens egen advarsel imod at basere indsatsen "alene på én psykologisk teoridannelse" ([s. 29](#)) – og at udvalgets forslag udtrykkeligt ikke indebar "noget brud" med den danske tradition for at støtte samvær mellem barn og forældre efter anbringelse ([s. 31](#)).

LOV	Adoptionsloven § 9, stk. 3	Barnets lov § 5, stk. 3	Barnets lov § 47, stk. 1
	Barnets lov § 51	Barnets lov § 142, stk. 1, 4	
PRAKSIS	Landsretten · Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption uden forældrenes samtykke		22.04.2025
	Landsretten · Landsretten stadfæster adoption uden samtykke trods positiv udvikling i samvær mellem mor og barn		24.01.2025
	Ankestyrelsen · Inddragelse af barnet eller den unge i sager om økonomiske ydelser efter barnets lov		09.01.2026
	Ankestyrelsen · Kvalificeret flertal ved fastsættelse af genbehandlingsfrist for anbringelse uden samtykke efter barnets lov		03.07.2025
	Ankestyrelsen · Inddragelse af barnet/ungen: Betingelser for at fravige kravet om direkte kontakt i Barnets lov		03.06.2025
	Ankestyrelsen · Permanent anbringelse: Krav til psykologisk helhedsvurdering, autoriseret psykolog og indstillingens indhold		21.05.2025
	Ankestyrelsen · Særligt høje krav til kommunens indstilling ved anbringelse uden samtykke af ufødt barn umiddelbart efter fødslen (Garantiforskrift)		01.01.2024
	Ankestyrelsen · Krav om Autoriseret Psykolog ved Forældrekompetenceundersøgelser: Den Autoriserede Psykolog Skal Udføre Alle Undersøgelsesdele		01.01.2022
	Ankestyrelsen · Adoption uden samtykke: Krav til dokumentation og prognosevurdering af varigt nedsat forældreevne hos førstegangsforældre		01.01.2022
	Ankestyrelsen · Krav om akut behov ved foreløbig beslutning om tvangsmæssig undersøgelse		01.01.1998

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Adoptionsloven § 9	stk. 2-4	Barnets lov § 47	stk. 1
Barnets lov § 50	stk. 1-5	Barnets lov § 51	stk. 1
Barnets lov § 67	stk. 1	Barnets lov § 142	stk. 4
Barnets lov § 147	stk. 1		

MATERIALE Citerede afgørelser

35 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

5

26.10.2023	Højesterets hjemvisning af sag om biologiske bedsteforældres samvær med bortadopteret barnebarn	3990-4822
21.02.2023	Hjemvisning af sag om samvær efter tvangsadoption grundet utilstrækkeligt oplysningsgrundlag og EMRK artikel 8	bs-25683-2022-hjr
23.08.2021	Adoption uden samtykke og overholdelse af Menneskerettighedskonventionens artikel 8	bs-4139-2021-hjr
08.03.2021	Adoption uden samtykke og midlertidig placering af barn hos adoptanter i forhold til EMRK	bs-41118-2020-hjr
18.02.2019	Højesterets stadfæstelse af bortadoption uden samtykke af hensyn til barnets tarv og tilknytning til plejefamilie	106-2018

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

8

31.03.2026	Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption af spædbarn uden biologiske forældres samtykke	10710-12718
27.01.2026	Stadfæstelse af tvangsadoption – biologiske forældre fik ikke medhold i krav om supplerende samspilsobservationer	10711-12719
03.10.2025	Vestre Landsret stadfæster afgørelse om frigivelse af barn til adoption uden samtykke	10333-12145
17.06.2025	Østre Landsret stadfæster frigivelse af barn til adoption	9774-11421
27.05.2025	Landsretten stadfæster afgørelse om adoption af barn uden forældrenes samtykke	10131-11887
22.04.2025	Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption uden forældrenes samtykke	10558-12459
21.03.2025	Vestre Landsrets stadfæstelse af adoption uden samtykke for et barn anbragt uden for hjemmet	9744-11377
24.01.2025	Landsretten stadfæster adoption uden samtykke trods positiv udvikling i samvær mellem mor og barn	9730-11360

ANKESTYRELSEN · NÆVN / KLAGEINSTANS

22

09.01.2026	Inddragelse af barnet eller den unge i sager om økonomiske ydelser efter barnets lov	22-25
03.07.2025	Kvalificeret flertal ved fastsættelse af genbehandlingsfrist for anbringelse uden samtykke efter barnets lov	13-25
03.06.2025	Inddragelse af barnet/ungen: Betingelser for at fravige kravet om direkte kontakt i Barnets lov	9-25
21.05.2025	Permanent anbringelse: Krav til psykologisk helhedsvurdering, autoriseret psykolog og indstillingens indhold	6-25

16.12.2024	Børne- og ungeudvalgets kompetence ved stærkt begrænset samvær – krav om fastsættelse af periode, hyppighed og interval	27-24
01.01.2024	Særligt høje krav til kommunens indstilling ved anbringelse uden samtykke af ufødt barn umiddelbart efter fødslen (Garantiforskrift)	10-24
01.01.2024	Forlænget genbehandlingsfrist ved anbringelse uden samtykke for ufødte børn og børn under 1 år	22-24
01.01.2023	Krav til informeret samtykke ved frivillig anbringelse af børn og unge	26-23
01.01.2022	Adoption uden samtykke: Krav til dokumentation og prognosevurdering af varigt nedsat forældreevne hos førstegangsførelse	30-22
01.01.2022	Krav om Autoriseret Psykolog ved Forældrekompetenceundersøgelser: Den Autoriserede Psykolog Skal Udføre Alle Undersøgelsesdele	16-22
01.01.2022	Kompetence til at fastsætte hyppighed af samvær, når det begrænses til mindre end én gang om måneden	37-22
01.01.2016	Krav til indstilling og opsættende virkning ved ændring af anbringelsessted uden samtykke	3-16
01.01.2016	Ugyldighed af tidsbegrænset anbringelse og krav om korrekt sagsbehandling ved ophør og hjemgivelse	76-16
01.01.2016	Varighed af midlertidigt anbringelsessted: Flytning efter 4 måneder anses som ændring af anbringelsessted	16-16
01.01.2014	Bortfald af akut anbringelse: Hjemmel til hjemgivelse og hjemgivelsesperiode, når Børn og Unge-udvalget ikke godkender formandsafgørelse	84-14
01.01.2013	Kommunens pligt til at fastsætte hjemgivelsesperiode ved ophør af anbringelse	96-13
01.01.2013	Afslag på at iværksætte ny forældrekompetenceundersøgelse er en processuel beslutning uden klageadgang til det sociale nævn	94-13
01.01.2009	Anbringelse uden samtykke: Behov for fastholdelse i behandling trods borgerens samtykke	170-09
01.01.2006	Anbringelse uden samtykke: Vold begået af andre end forældremyndighedsindehaveren er omsorgssvigt, ikke voldsparagraffen	C-56-06
01.01.2000	Formand for Børn og unge-udvalget var ikke inhabil ved godkendelse af foreløbig beslutning om anbringelse	C-44-00
01.01.1999	Bortfald af tvangsanbringelse: Kommunalt medvirket hjemmeophold i tre uger ophævede udvalgsbeslutning	C-5-99
01.01.1998	Krav om akut behov ved foreløbig beslutning om tvangsmæssig undersøgelse	0-25-98

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om de retlige rammer for indsatsen over for børn og unge

nr. 1212 · 1990 · Socialministeriet